

Det Mosaiske Trossamfund, Oslo

- Avsender: Det Mosaiske Trossamfund, Oslo
- Høringsinstans: Tros- og livssynsamfunn utenom Den norske kirke
- Ønsker å ta stilling til høringen: **JA**

Avgitte svar

Lovens formål og medlemskapsspørsmål

1. Dagens tre lover erstattes av én felles lov om tros- og livssynssamfunn

jf. kap. [6](#), [8](#), [18](#) og § [1](#) i høringsnotatet (åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Se våre kommentarer i fritekst i siste kommentarfelt.

2. Lovens formål skal være å understøtte tros- og livssynssamfunnene

jf. [kap. 7](#) og § [1](#) i høringsnotatet (åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Se våre kommentarer i fritekst i siste kommentarfelt.

3. Loven skal definere tros- og livssynssamfunn som "sammenslutninger for felles utøvelse av en religiøs tro eller et sekulært livssyn"

jf. [kap. 7](#) og § [1](#) i høringsnotatet (åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Se våre kommentarer i fritekst i siste kommentarfelt.

4. Den gjeldende lovregulerte ordningen om barns tilhørighet til tros- og livssynssamfunn oppheves

jf. [kap. 18](#) og §§ [2](#) og [3](#) (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Se våre kommentarer i fritekst i siste kommentarfelt.

Registrering og tilskudd

5. Det settes som krav for registrering av tros- og livssynssamfunn at samfunnet må ha mer enn 500 medlemmer som har fylt 15 år

jf. [kap. 7](#) og [§ 3](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Se våre kommentarer i fritekst i siste kommentarfelt.

6. Lovens antallskrav kan oppfylles ved at likeartede samfunn søker om å bli registrert i fellesskap

jf. [kap. 7](#) og [§ 3](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Se våre kommentarer i fritekst i siste kommentarfelt.

7. Det gis hjemmel i loven for at antallskravet kan fravikes i helt særlige tilfeller

jf. [kap 7](#) og [§ 3](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Se våre kommentarer i fritekst i siste kommentarfelt.

8. Et samfunn må være registrert for å ha krav på tilskudd og for å kunne tildeles vigselfrett, jf. kap. 7 og 19 og §§ 3 og 4 og forslag til endring i ekteskapsloven § 12 første ledd.

jf. [kap. 7](#) og [19](#) og [§§ 3](#) og [4](#)
forslag til endring i ekteskapsloven § 12 første ledd (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Se våre kommentarer i fritekst i siste kommentarfelt.

9. Staten skal overta kommunenes finansieringsansvar for tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke

jf. [kap. 13](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Se våre kommentarer i fritekst i siste kommentarfelt.

10. Tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke skal beregnes etter antallet medlemmer i samfunnet over 15 år

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Se våre kommentarer i fritekst i siste kommentarfelt.

11. Satsen for tilskudd per medlem i tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke skal reguleres årlig i samsvar med endringene i statens tilskudd til Den norske kirke

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Se våre kommentarer i fritekst i siste kommentarfelt.

12. Tilskudd til investeringer av Den norske kirkes kirkebygg fra før 1900 skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

13. Tilskudd til oppgaver Den norske kirke utfører på vegne av det offentlige skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Se våre kommentarer i fritekst i siste kommentarfelt.

14. Tilskudd til utgifter som følger av Den norske kirkes særlige stilling skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Se våre kommentarer i fritekst i siste kommentarfelt.

15. Samfunn skal kunne nektes tilskudd dersom de mottar bidrag fra stater som ikke respekterer retten til tros- og livssynsfrihet

jf. [kap. 15](#) og [§ 6](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☒ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Se våre kommentarer i fritekst i siste kommentarfelt.

16. Det skal overlates til fylkesmannen å treffe vedtak om registrering og tilskudd etter loven og å føre tilsyn med virksomheten

jf. [kap. 17](#) og [§ 7](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

17. Fylkesmannens myndighet etter loven skal kunne ivaretas av ett fylkesmannsembete

jf. [kap. 17](#) og [§ 7](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Se våre kommentarer i fritekst i siste kommentarfelt.

Den norske kirke

18. Særskilte bestemmelser som kun retter seg mot Den norske kirke (kirkelig rammelov) skal gis i et eget kapittel i den nye trossamfunnsloven

jf. [kap. 8](#) og [§§ 8 – 16](#) (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Se våre kommentarer i fritekst i siste kommentarfelt.

19. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette nærmere bestemmelser om kirkens organisering, kirkelig inndeling, kirkelige organer og valg til disse

jf. [kap. 8](#) og [§§ 10 og 11](#) (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☒ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Se våre kommentarer i fritekst i siste kommentarfelt.

20. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette bestemmelser om kirkebygg

jf. [kap. 8](#) og [§ 13](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

21. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette bestemmelser om, og med hvilke unntak og særregler, forvaltningsloven, offentlighetsloven og arkivloven skal gjelde for kirken

jf. [kap. 8](#) og [§ 16](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☒ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Se våre kommentarer i fritekst i siste kommentarfelt.

22. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette om medlemmer av kirken skal betale medlemskontingent

jf. [kap. 10](#) og [§ 12](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Se våre kommentarer i fritekst i siste kommentarfelt.

23. Bestemmelsene om at soknet og Den norske kirke er selvstendige rettssubjekter skal videreføres

jf. [kap. 8](#) og [§ 9](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☒ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

24. Mener du at Den norske kirke skal finansieres ved at a) Dagens økonomiske oppgavefordeling mellom staten og kommunene føres videre, eller b) Staten skal overta det ansvaret kommunene i dag har for finansiering av den lokale kirke?

jf. [kap. 9](#) og [§ 12](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

Hvor viktig er dette?

Eventuell kommentar

- ☐ a) Dagens økonomiske oppgavefordeling mellom staten og kommunene føres videre.
- ☒ b) Staten skal overta det ansvaret kommunene i dag har for finansiering av den lokale kirke.

- ☒ Viktig
- ☐ Ikke viktig
- ☐ Ingen oppfatning

Se våre kommentarer i fritekst i siste kommentarfelt.

Vigselsrett, gravplassdrift og andre spørsmål

25. Vigselsrett for tros- og livssynssamfunn skal videreføres, jf. kap. 19 og forslag til endringer i ekteskapsloven §§ 12 og 13.

jf. [kap. 19](#)

forslag til endringer i ekteskapsloven §§ 12 og 13 (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

Hvor viktig er dette?

Eventuell kommentar

- ☐ Enig
- ☒ Uenig

- ☐ Viktig
- ☒ Ikke viktig
- ☐ Ingen oppfatning

Se våre kommentarer i fritekst i siste kommentarfelt.

26. Den lokale kirkes ansvar for gravplassdrift og –forvaltning skal videreføres som normalordning, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven § 23.

jf. [kap. 22](#)

forslag til endringer i gravferdsloven § 23 (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

Hvor viktig er dette?

Eventuell kommentar

- ☐ Enig
- ☐ Uenig

- ☐ Viktig
- ☐ Ikke viktig
- ☐ Ingen oppfatning

27. Fylkesmannen skal etter søknad fra kommunen kunne treffe vedtak om overføring av gravplassansvaret til kommunen, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven § 23.

jf. [kap. 22](#)

forslag til endringer i gravferdsloven § 23 (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

Hvor viktig er dette?

- ☐ Enig
- ☐ Uenig

- ☐ Viktig
- ☐ Ikke viktig

☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

28. Det ansvaret bispedømmerådet har etter gjeldende gravferdslov, skal overføres til de enkelte fylkesmenn, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven §§ 4, 21 og 24

jf. [kap. 22](#)

forslag til endringer i gravferdsloven §§ 4, 21 og 24 (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Kommentarer

Til Kulturdepartementet HØRINGSUTTALELSE FRA DET MOSAISKE TROSSAMFUND, OSLO (DMT) Oslo, den 19. desember 2018 Ad Forslag til ny lov om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven) Vi viser til Kulturdepartementets høringsnotat av 25.09.2017. Styret i DMT ønsker med dette å avgi nedenstående uttalelse. Departementet har lagt opp til en lite funksjonell svarmetode. Det er ikke mulig å legge inn mer enn en mail-adresse, hvilket vi finner upraktisk. Vi har ikke funnet ut hvordan man eventuelt skal kunne mellomlagre det omfattende spørreskjemaet, sende det ut på høring hos oss internt, for derefter å korrigere og sende inn det endelige resultatet. Det ser også ut til at selv om man kan skrive så mye man vil i det enkelte kommentarfeltet, får vi ikke skrevet ut mer enn det lille man kan se i vinduet. Hvordan dette vil se ut hos mottaker vet vi ikke. Vi har derfor gjort det slik at vi i dette brev har noen egne kommentarer først og derefter lagt inn kommentarene til de enkelte spørsmålene punktvis nedenfor med henvisning til det enkelte punkt. Generelt vil vi peke på at mange bestemmelser som griper direkte inn i de økonomiske beregningene ikke er problematisert i de punktene departementet stiller spørsmål om. Dermed er det fare for at viktige spørsmål blir stående ubemerket fra mange av høringsinstansene. Vi stiller oss derfor kritiske til måten høringen gjennomføres på. Den fremstår som spesiell, ledende og egnet til å trekke oppmerksomheten bort fra vesentlige spørsmål. Når det gjelder de økonomiske beregningene er det svært betenkelig at det ikke gjøres noe forsøk på å etablere et felles begrep for hvem som kan regnes som medlem mellom Dnk på den ene siden og de øvrige tros- og livssynssamfunn (herefter samfunn) på den annen. Det er betydelig forskjell på det passive medlemskapsbegrepet uten plikt til å betale kontingent som Dnk holdes med og det strenge medlemskapsbegrepet med konkret innmelding med 11-sifret personnummer som er andre samfunns lodd i dette. Vi vil anta at med et like slapt medlemskapsbegrep for DMT som for Dnk ville antall medlemmer i DMT vært fordoblet. Dermed får DMT bare halvparten av den støtten vi egentlig skulle hatt. Vi vil også peke på at mange av dem som naturlig ville vært medlemmer av DMT kommer fra land hvor det ikke er almindelig å være medlem av noen menighet. Men DMT må likevel betjene dem, hva enten de er medlemmer eller ei. Det er også spesielt at det på en rekke punkter legges opp til forskjellsbehandling ved at man forsøker å definere vekk betydelige beløp som kommer Dnk til gode, slik at det ikke skal være med i grunnlaget for å beregne hvor mye øvrige samfunn skal få. Ved siden av denne generelle kommentaren berører vi dette temaet mere konkret i våre kommentarer til de enkelte punkter nedenfor. Vi kan i svært liten grad se at det er grunnlag for slik forskjellsbehandling. Kommentarer til de enkelte punkter: 1. Staten bør være livssynsnøytral og da er ikke grunn for forskjellsbehandling. 2. Vi støtter høringssvaret fra STL om at det skal være på lik linje. 3. Se også STLs høringssvar. 4. Se også STLs høringssvar. 5. Selv om det gis åpning for dispensasjon, er dette kravet for strengt. Det ville vært lettere å forstå i tidligere tider da det kunne være tungvint å administrere mange små samfunn. I våre dager er det helt uproblematisk og vil neppe medføre noe merarbeide. DMT Trondheim har vært en selvstendig menighet siden 1905. De har 160 medlemmer inkludert barna. Å behandles som et unntak til en ny lov kjennes ubehagelig. Dette kravet tar heller ikke hensyn til forhold som at et samfunn kan være lite i Norge, men stort på verdensbasis. Vi viser ellers til høringssvaret fra STL og tiltrer anbefalingen om en grense på 100 medlemmer eller kanskje enda noe lavere. 6. Dette er teori. I praksis vil det kunne bli vanskelig å gjennomføre. Likeartet går her antagelig på det religiøse eller livssynsmessige synet samfunnene måtte ha. Men det er mange andre hensyn å ta når det skal inngås samarbeide. Det gjelder både geografiske og personlighetsmessige spørsmål. Denne muligheten vil fort kunne gi betydelige problemer av samarbeidsmessig art og bør unngås. 7. Vi er enige i at det bør være en nødventil av denne type. Men det vil være mindre nødvendig dersom antallskravet følger vår anbefaling, se punkt 6. 8. Dette er vel en forutsetning for at vigselfretten skal kunne utøves på en betryggende måte. Spørsmålet er heller om det i det hele tatt skal gis vigselfrett eller om man skal gå over til kombinasjonen av en tvungen borgerlig vielse og en livssynsmessig velsignelse / godkjennelse i tillegg. 9. Vi viser til STLs høringssvar. 10. I tillegg til STLs høringssvar vil vi bemerke: For mange samfunn er arbeidet med barn og unge særlig ressurskrevende. Det er derfor særlig viktig at disse er med i beregningsgrunnlaget. Når det gjelder problemet med at det er registrert innmelding i mer enn ett samfunn, mener DMT at det må være den siste innmeldingen som gjelder. Det bør ikke medføre at man rett og slett stryker vedkommende. 11. Vi ser ikke helt poenget i STLs kommentar til dette punkt. Problemet er et annet: Hva slags medlemskapsbegrep bruker

man for Dnk? For at det skal bli likebehandling må innmelding i Dnk gjøres og behandles på samme måte som for de andre. Det må innføres en eller annen form for kontingent,- se bemerkninger nedenfor. 12. 13. Det er vanskelig å se hvilke oppgaver dette dreier seg om og vi viser til STLs høringssvar på dette punkt. I den grad Dnk utfører oppgaver på vegne av det offentlige, er det oftest i vel så stor grad også på vegne av Dnk selv. Dette blir Dnk kompensert rikelig for ved at de har stordriftsfordeler som andre ikke har. 14. Den påståtte særstilling er lite konkret angitt og ser ikke ut til å være mer enn en konstatering av at Dnk har mange medlemmer. Å betjene medlemmer utover i landet er en særdeles kostbar affære for små trossamfunn. Vi gir vår tilslutning til STLs høringssvar. 15. Dette er godt problematisert i STLs høringssvar. Det åpner for betydelig usikkerhet og vil være vanskelig, om ikke umulig, å anvende i praksis. Det innbyr til politisk strid som bør unngås på dette området. Det må forutsettes at samfunn som vil være registrert også følger norsk lov. Dette må håndheves gjennom de enkelte lover og ikke ved ytterligere sanksjoner av økonomisk karakter. Økonomisk bidrag som det er tale om her, er en rett det enkelte samfunn har for at det skal være likebehandling. På samme måte som man har krav på alderspensjon, uansett ens personlige meninger, har samfunnene krav på økonomisk støtte, uansett livssyn. En slik regel vil også lett kunne føre til stigmatisering og gjøre hele samfunn ansvarlige for en enkelt persons meninger. Vi vil advare mot muligheten for misbruk av et slikt regelverk. 16. 17. Det vil innebære en betydelig forenkling for dem som har medlemmer spredt rundt omkring i landet at man kan forholde seg til kun ett embete. Det vil også gi bedre ekspertise og stordriftsfordeler for embetet. 18. Så langt som mulig bør det tilstrebes likebehandling og derfor bør det så langt som mulig unngås å ha egne bestemmelser for Dnk. Men vi er uenige med STL i at utskrivning av kontingent er noe Dnk selvfølgelig må bestemme selv. Vi viser til hva vi har skrevet om dette når det gjelder muligheten for å få en bedre avklaring av hvor mange medlemmer Dnk egentlig har, målt med et medlemskapsbegrep som er nogenlunde sammenlignbart med andres.. 19. Selvfølgelig. 20. 21. Dnk skal ikke stå over loven og kunne bestemme ting i strid med nevnte lover. Så lenge deres vedtak ikke er i strid med disse lovene, må Dnk få gjøre som den selv vil. Unntak må ha en svært god begrunnelse og være forankret i den enkelte lov. 22. Vi viser til ovenstående kommentarer om muligheten for å få etablert et mere likt medlemskapsbegrep med øvrige samfunn. 23. 24. Uansett løsning må den være felles for alle. 25. Det borgerlige ekteskapet bør løsrives juridisk fra det livssynsmessige. Det vil gjøre det enklere for folk å forstå at det uansett er et slikt skille og det vil være på linje med utviklingen utenfor Norge. DMT takker for denne muligheten til å avgi vår høringsuttalelse. Vi står gjerne til tjeneste for ytterligere informasjon og diskusjon. Med vennlig hilsen Ervin Kohn (sign.) Jan Benj. Rødner (sign.) Forstander i DMT DMT_402